

Paweł Tomasik: August Kowalczyk. Uciekinier z Auschwitz

29 lipca 2012 r. zmarł August Kowalczyk, popularny aktor teatralny i filmowy, więzień KL Auschwitz. Był on uczestnikiem pierwszej zbiorowej ucieczki z tego obozu i jednym z niewielu więźniów, którym udało się w jej wyniku ocalić wolność i życie.

15.08

Urodził się 15 sierpnia 1921 r. w m. Tarnawa-Góra na Kielecczyźnie. Ukończył I Liceum Ogólnokształcące im. Króla Władysława Jagiełły w Dębicy.

Ucieczka więźniów kompanii karnej

W maju 1940 r., podczas próby przedostania się do Armii Polskiej we Francji, został zatrzymany na Słowacji i przekazany Niemcom. Był więziony w Dukli, Jasle i Tarnowie, a następnie, 4 grudnia 1940 r., osadzony w obozie koncentracyjnym Auschwitz (numer obozowy 6804).

W maju 1942 r. za kontakty z ludnością cywilną został ukarany dożywotnim przydziałem do kompanii karnej, co faktycznie oznaczało odłożoną w czasie karę śmierci. W czerwcu kompania pracowała w odległości około kilometra od terenu obozu przy kopaniu rowu melioracyjno-odpływowego, jaki miał połączyć obóz w Brzezince z płynącą nieopodal Wisłą.

10 czerwca 1942 r. około 50 więźniów tej kompanii, przed powrotem z miejsca pracy na teren obozu, podjęło próbę ucieczki. Dziewięciu spośród nich, w tym Augustowi Kowalczykowi, udało się uciec. 4 dni później, w odległości około 25 km od obozu Niemcy ujęli dwóch spośród tych uciekinierów i miesiąc później rozstrzelali.

W konsekwencji tej pierwszej zbiorowej ucieczki z KL Auschwitz Niemcy zastrzelili 13 więźniów, a następnego dnia w odwecie rozstrzelali 20 i zgładzili w komorze gazowej około 300 Polaków z kompanii karnej.

Po ucieczce z obozu August Kowalczyk otrzymał pomoc od przygodnie napotkanych Ślązaków, mieszkających na terenach sąsiadujących z obozem, a zwłaszcza od Łucji Sklorz i Gertrudy Lysko. Przez kilka dni ukrywał się w polu, a następnie przez siedem tygodni w domu Anny i Józefa Lysków w miejscowości Bojszowy.

Ostatecznie dostał się w rejon Miechowa, gdzie wstąpił do oddziału Narodowej Organizacji Wojskowej, wcielonego następnie do Armii Krajowej, w którego szeregach walczył do końca wojny.

[Czytaj artykuł Pawła Tomasika August Kowalczyk. Uciekinier z Auschwitz na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

August Kowalczyk. Zdjęcie z akt paszportowych (fot. z zasobu IPN)